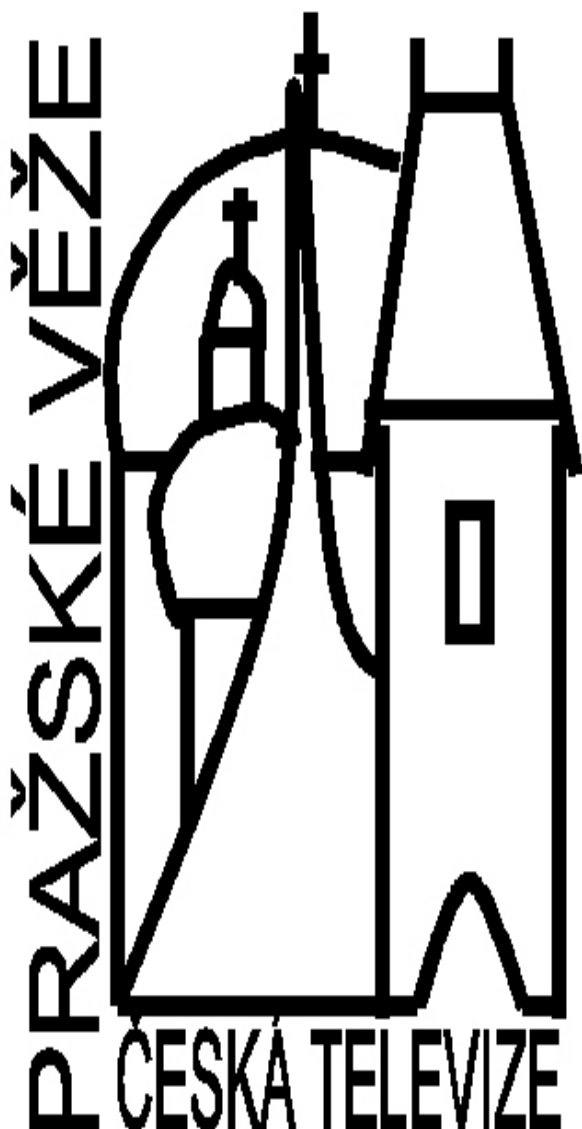

ČESKÁ TELEVIZE

Centrum publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání

Bedřich Ludvík

PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

16 dílný dokumentární cyklus

DÍL 5. MALOSTRANSKÉ VĚŽE.

Dramaturg: Milan Vacek

© říjen 2001 až únor 2007

OBRAZ 1
DVĚ PLOŠINY – KOSTEL SV. PROKOPA - ŽIŽKOV

Detail nohou Průvodce. Jdou po dlažbě. **Komentář:**
Pak nastoupí do vysokozdvížné plošiny. Začíná seriál, který vás uchopí do
Ta začne stoupat... náruče, pozvedne k nebesům a už nikdy vás nenechá klesnout.

Průvodce na stoupající plošině na
kameru:

Průvodce:
Uchopíme vás a pozvedneme
k vrcholům sta pražských věží.
Vystoupáme za vás tisíce schodů,
prolezeme spousty půd, otevřeme
stovky vikýřů. Na konci toho všeho
vám nabídneme pohledy na Prahu,
matku měst, v dědictví nám danou,
šírou tu Prahu, Prahu jedinou.

OBRAZ 2
OBRAZOVÁ MONTÁŽ + ÚVODNÍ TITULKY

Naprolínané oblety nejrůznějších
pražských věží.

Úvodní titulky:

Česká televize
Centrum dokumentaristiky,
publicistiky a vzdělávání
uvádí
dokumentární cyklus
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ
Průvodce
VIKTOR PREISS
Námět, scénář, hudba, režie:
BEDŘICH LUDVÍK

(ústřední píseň)

*Nad městem jsou věže
Tyčí se nad námi
My žijem při zemi
Věže jsou s hvězdami*

*Ještě že věže jsou
Že nad námi stojí
Pozvednou k nebesům
Ty z nás kdo se bojí*

*A pak u nohou ti leží
Praha, město věží
Ať prší či sněží
Stoupejme do věží*

*Do věží ke zvonům
K jejich mocným tónům
Do věží vzhůru k lidem
Jímž je věž osudem*

OBRAZ 3

RAMPA PRAŽSKÉHO HRADU

Kamera odjíždí od pohledu na Prahu.
Průvodce se dostává do obrazu a mluví
na kameru:

Průvodce:

Všimli jste si, že když mluvíme o věžích, vždycky máme na mysli jenom ten směr vzhůru? I v té písničce se říká: "Ještě že věže jsou, že nad námi stojí, pozvednou k nebesům ty z nás kdo se bojí." A točí mě jenom jak vystupuji vzhůru do věží a když jdu zpátky na zem tak ne.

Průvodce se otočí od kamery a zadívá se na město pod sebou. Kamera najede na detaily věží.

Komentář:

Čím to je, že věže jsou vnímány jenom ve směru vzhůru? Toto vnímání má tak hluboké základy, že jejich začátku nedohlédneme. Určitě na tom mají zásluhu báje a pověsti, literatura a film. Na začátku je starozákonní Babylonská věž a Jákobův žebřík a na konci Dvě věže z Pána prstenů. Tam všude se vystupuje nahoru, dobývá se vrchol. Dolů se nesestupuje, dolů se věž maximálně může zhroutit. Můžete se tomu stokrát vysmát, ale to neznamena, že to přestane platit.

Průvodce na kameru:

Průvodce:

Tak abyste věděli, začneme tento díl tím, že sestoupím dolů, do podhradí, na Malou Stranu. Proč? No přece proto, abych odtud mohl vystoupat do Malostranských věží!

Průvodce se odvrátí od kamery a odchází dolů směr Nerudova ulice.

OBRAZ 4

NERUDOVA ULICE

Montáž záběrů Průvodce kráčejícího dolů Nerudovou ulicí.

(ústřední hudební motiv)

Komentář:

Čeká nás výstup do věže zvonice, kostela, nedostavěného kostela, legendárního bytu, úřadu vlády i zaniklé cihelny. To všechno lze nalézt vedle sebe na území Malé Strany.

Průvodce dojde ke vstupu do zvonice u chrámu sv. Mikuláše.

Průvodce:

Tak a po krátkém sestupu můžeme zase stoupat do věží. A začneme Malostranskou zvonicí. Nepatří k chrámu a proto má i tento samostatný vchod.

Průvodce zmizí v chodbě zvonice.

OBRAZ 5

ZVONICE CHRÁMU SV. MIKULÁŠE

Montáž schodů a nohou vystupující vzhůru.

Průvodce vystoupá do světničky nad zvonem. Na kameru:

Přejde ke stolu a posadí se za něj.

Namátkou zalistuje v knize

Zaklapne knihu a vstane od stolu:

Komentář:

Po těchto 112 schodech stoupal do konce 50. let do zvonice potomek posledního malostranského hlásného, pan Velebil. Funkce hlásného byla zrušena roku 1891. Ve třetím patře minul zvonovou stolicí se třemi zvony. Dnes je zde pouze jeden zvon. Jmenuje se Mikuláš a je z roku 1576. Ulil jej na náklady malostranské obce Brikcí z Cinperka a má hmotnost 350 kg

Průvodce:

Tak tady bydlel věžník. To není jméno strašidla bydlícího ve věži, ale název funkce. K věžníkovým povinnostem patřilo natahování hodin, zvonění na zvony, hlášení a ohlašování pohrom. Někdy na věž docházel i věžní trubač. Hlásný měl na svou živnost dekret a musel složit přísahu. Za svou činnost dostával plat. Dnes je věžníkův byt přístupný veřejnosti a je v něm malé muzeum a moje pracovna...

Tady mám knihy o Praze. V nich vyčtu věci nejen o věžích, ale třeba i o tom...

...že z úst věžníka v Příboře zněla tato slova:

*Chval každý duch Hospodina,
Ježíše jeho syna,
odbila desátá hodina.
Zaopatřte světlo, oheň
ať není žádnému škoden,
odpočívej s Pánem Bohem.*

Průvodce:

Ale my musíme dál. Až na vrchol 80 ti metrové věže. Za totalitního režimu byla prý na samém vrcholku věže zřízena tajná pozorovatelná StB. Tak se tam podíváme...

OBRAZ 6

LETECKÉ ZÁBĚRY MALOSTRANSKÉHO SV. MIKULÁŠE

Montáž leteckých pohledů na chrám sv. Mikuláše a Průvodce vystupujícího do nejvyššího patra věže

Komentář:

Chrám svatého Mikuláše na Malé Straně je nejvýznamnější stavbou pražského baroka. Stojí na místě středověkého kostela, který postupně zanikl. Jeho stavba trvala 50 let. Začala pod vedením Kryštofa Dientzenhofera v roce 1702, po něm přichází jeho syn Kilián Ignác, který vyzvedl unikátní kopuli. Zvonici dokončil až v roce 1752 Anselmo Lurago.

Průvodce vykukuje z nejvyššího okna věže, kus nad hodinami – dlouhé sklo.

Průvodce:

Výš už cesta nevede. Tady končí zeď věže a začíná dřevěný krov věžovité nástavby. No jen se pojd'te podívat...

Kamera je s průvodcem ve věži

Vidíte, nade mnou už jen krov. Tady byla ta pozorovatelná StB. Prý odtud sledovali provoz západních ambasad. To musela být krásná služba s Prahou, městem věží u nohou...

Montáž pohledů z vrcholu věže.

(instrumentální podoba ústřední písně)

OBRAZ 7

MALÁ STRANA – OCHZ VĚŽE SV. MIKULÁŠE

Průvodce se odvrátí od okna do kamery:

Kamera vystupuje na střechu kopule sv. Mikuláše a rozhlíží sa kolem. Nejdříve jen do hloubky náměstí a pak i dál, na celé město. Do obrazu vstoupí Průvodce

Montáž pohledů na město...

Průvodce:

Každý kdo vystoupá na tento ochoz jistě zavadí pohledem o sousední kopuli chrámu a napadne ho, jak by se tam asi dalo dostat? I mě to napadlo. A tohle je výsledek...

Tak tohle je něco, o čem se mi nezdálo ani v těch nejbujnějších snech. Stojím na 80 metrů vysoké kopuli malostranského Mikulášského chrámu, na kopuli pod níž se vejde celá Petřínská rozhledna a ještě 17 metrů zbyde!
Jsem tady! Já jsem to dokázal a vy se mnou!

*(část ústřední písně:
A pak u nohou ti leží
Praha, město věží
Ať prší či sněží
Stoupejme do věží!
Do věží ke zvonům
k jejich mocným tónům
do věží vzhůru k lidem
jímž je věž osudem.)*

OBRAZ 8

VĚŽ MALOSTRANSKÉ ZÁLOŽNY = PODSKALSKÉHO

Průvodce vejde do výtahu. Než za sebou zavře dveře řekne na kameru:

Průvodce:

Na další věž nebudu muset po schodech, ale vyjedu si na ni pohodlně výtahem.

Pak zavře dveře a výtah stoupá vzhůru

Komentář:

Věž malostranské záložny zná snad každý. Je to mladice. Byla postavena jako součást malostranské záložny v roce 1895 podle návrhu arch. Jana Šuly. Literatura ji označuje za projev „bezduché pseudorenesance“. Jejím prvním obyvatelem nebyl žádný hlásný, ale režisér Zdeněk Podskalský.

Průvodce vystoupí z výtahu a vejde do bytu. Průvodce vystupuje po schodech do věže, kde čeká syn Zdeňka Podskalského...

Průvodce:

Tak tohle je naše první obydlená věž a v ní syn pana režiséra Podskalského, Zdeněk Podskalský junior. Můžu se zeptat na vaši první vzpomínku na věž?

Syn Zdeňka Podskalského:

krátká vzpomínka na tátu a na jeho cestu k této věži.

Inzerty pohledů z věže.

Průvodce:

A jak se vám tu žije dnes? Co bouře a tornáda?
Který pohled z věže máte nejraději?

OBRAZ 9

Malá Strana – kostel Panny Marie Vítězné- U Pražského jezulátka

Montáž pohledů na kostel a věž kostela
Panny Marie Vítězné

Komentář:

Jestliže je chrám svatého Mikuláše vrcholným projevem baroka, pak kostel Panny Marie Vítězné, nebo-li U Pražského jezulátka, je prvním projevem monumentálního baroka v Praze. Byl postaven v letech 1611 až 1613 jako kostel německých luteránů. Po Bílé hoře byl uzavřen a roku 1624 byl předán bosým karmelitánům. Právě ty přivedly na svět legendu o Bambini di Praga, Pražském jezulátku. Jde o voskovou sošku přivezenou koncem 16. století za Španělska, kterou roku 1628 věnovala Polyxena z Lobkovic karmelitánům.

Kamera vstupuje do přízemí věže a stoupá po schodech vzhůru.

Původně měl mít kostel dvě stejné věže. Stavěly se obě, ale dostavěna byla roku 1669 jen jedna. Roku 1752 pak byla zastřešena osmibokou cibulí a lucernou.

Kamera se zastaví u zvonů a prohlíží si je.

Cestou do lucerny mineme dva historické zvony: Jan Hus ulitý Brikcím z Cinburka roku 1595 a roku 1829 přelitým Karlem Bellmanem na Jana Křtitele. A pak menší zvon Jeroným z roku 1560, přelitý naposledy roku 1689. Na tyto zvony zvonil za 25 zlatých ročně spisovatel Zikmund Winter.

Před kamerou se otevírá vikýř a pak pohledy na Malou Stranu, nakonec na

Když vystoupáme do lucerny otevřou se před námi nejen zajímavé pohledy na Prahu, ale dobře vidíme i další věž, která nás očekává.

OBRAZ 10
MALÁ STRANA, KARMELITSKÁ UL., SV. MÁŘÍ MAGDALÉNA

Průvodce si vykračuje expozicí muzea
hudby v bývalém kostele sv. Maří
Magdaleny:

Průvodce:

Kdybychom mohli cestu do následující
nikdy nepostavené věže točit
časoběrně, šel bych před 700
klášteřem premonstrátorek, pak
dominikánek, za 100 let potom bych
šel troskami po husitském vyplenění.
Až po roce 1656 bych procházel
stavbou chrámu sv. Maří Magdaleny,
ale po roce 1783 bych šel skladištěm
cukru, pak poštou, četnickými
kasárnami a nakonec státním ústředním
archivem. Jedna stavba a tolik využití.

Montáž leteckých pohledů na věž
kopuli kostela sv. Maří Magdaleny

Komentář:

Ještě než byl kostel roku 1783
odsvěcen byl v něm pochován Václav
hrabě Michna a otec a syn
Dientzenhoferové.

Průvodce vstupuje na ochoz
neexistující věže.

Průvodce:

No, musím říct, že mi je všelijak. Jdu
po ochozu kolem neexistující věže a je
mi smutno. Dovedete si představit co
by to bylo za věž?! Podle starých
vyobrazení měl kostel ještě dvě
průčelní věže. Kde jsou? Je mi jako
bych chodil po hřbitově věží. Ani se mi
nechce rozhlížet se Prahou. Udělám to
jen kvůli vám...

Montáž pohledů z věže.

(motiv ústřední písně)

OBRAZ 11
LET NAD MALOU STRANOU

Montáž leteckých záběrů Malé Strany.

Komentář:

Letíme přes celou Malou Stranu a směřujeme k věži, víšce, která snad ani do výčtu honosných barokních nepatří. Je možná nejmenší ze všech věží v tomto seriálu a najdeme ji těsně u Vltavy.

OBRAZ 12

HERGETOVA CIHELNA

Průvodce stojí před výstavní síní v areálu Hergetovy cihelny.

Průvodce:

Jsem na místě. Tady byl za socialismu zdevastovaný areál v němž sídlila autoškola. Dnes je tu tento nádherný prostor a nad, vidíte ji, tato malá dřevěná věž. Vždycky mě lákala, když jsem ji pozoroval z protějšího břehu, a jakmile ji opravili, byl jsem se v ní podívat.

Montáž pohledů na krovy střechy a věže.

Komentář:

Objekt cihelny pochází z roku 1781. Kryje ho dobová mansardová střecha s čtvercovou vížkou uprostřed. Krovy jsou dnes odkryté. Pod nimi vznikl tento nádherný výstavní prostor.

Průvodce vchází do věžičky

Průvodce:

Tahle věžička vás nezklame. Je malinká, nic podstatného z ní není vidět, ale má atmosféru a jako snad jediná z pražských věží ještě voní dřevem, což vy nemůžete cítit, tak vám to alespoň říkám.

Podívejte se se mnou z této věže na Vltavu, Karlův most a Staroměstské věže za řekou. I na ně se jednou dostaneme.

Montáž pohledů z věžičky: Vltava, Karlův most, věže Starého města.

*(Nad městem jsou věže
tyčí se nad námi
my žijem při zemi
ony jsou s hvězdami)*

OBRAZ 13

KLÁROV

Průvodce před Klárovým ústavem

Průvodce:

Stojím v místech, kde roku 723 prý stál nejstarší pražský dům. Kolem tekla potok Bruska a vedla cesta k Vltavskému brodu. Nic z toho tu dnes není. Dnes se tomuto místu říká Klárov a ten dům s věží předemnou je toho příčinnou.

Průvodce vchází do Klarova ústavu

Komentář:

V roce 1832 založil známý lidumil, profesor klasické filologie na pražské universitě, Alois Klar, tento Ústav pro dospělé slepé v Brusce. Jeho syn Paul Alois Klar a vnuk Rudolf Maria Klar v jeho odkazu pokračovali. Dům v sobě ukrýval nejen pokoje pro nevidomé, ale i kapli sv. Rafaela, patrona a léčitele slepých. Nad ní pak nevysokou která je dominantou tohoto místa.

Průvodce vystupuje na věž.

Průvodce:

Tak jsem tady, na věži Klarova slepeckého ústavu. Podemnou je kaple sv. Rafaela a v ní otec, syn a vnuk Klarové.

Ano, rod Klarů, lidumilů, vymřel. Zůstala po nich tahle věž a tahle budova, která sle dnes už neslouží nevidomým, ale je v ní Česká geologická služba.

No a pak, od roku 1922, jméno tohoto místa – Klárov. Rozhlédněte se po něm z jejich věže

Montáž pohledů z věže...

OBRAZ 14
LETECKÉ ZÁBĚRY STRAKOVY AKADEMIE

Montáž leteckých pohledů na Strakovu akademii. **Komentář:**

Jedna z největších budov v Praze, 160 metrů dlouhá budova Strakovy akademie, je dílem dalšího lidumila a mecenáše. V roce 1897 ji podle projektu Václava Roštlapila nechala postavit nadace hraběte Jana Petra Straky z Nedabylic a Libčan jako internát pro chudé šlechtické studenty českého původu. Odtud název Strakova akademie.

OBRAZ 15

STRAKOVA AKADEMIE

Průvodce před Úřadem
vlády=Strakovou akademií:

Průvodce:

Takže stojím vlastně před takovou
středoškolskou ubytovnou. Zvláštní
budova pro dnešní Úřad vlády.
Ale to nebudu řešit. Mě zajímá její věž
a pohledy z ní...

Průvodce jde Strakovou akademií
vzhůru do kopule

Komentář:

Vedle učeben a ubikací se v areálu
akademie nalézal taneční sál, hudební
sál, šermírna, tělocvična či krytý
plavecký bazen. Celá ta idyla trvala
něco málo přes deset let. Pak vypukla
I. světová válka a z akademie se stal
lazaret. Po ní se sem už studenti
nevrátili. Začali tu vznikat kanceláře.
Za II. světové války zde byly
nacistické soudní síně.
11. května 1945 zde zasedala tzv.
Košická vláda po návratu z exilu.

Průvodce se rozhlíží uvnitř kopule

Průvodce:

Jsem v kopuli, nad původní kaplí, dnes
sálem kde zasedá vláda.
Jak vidíte tady už nebyly použity
klasické krovy, ale železná konstrukce.

Průvodce přejde k vikýři obrácenému k
Vltavě

A jestlipak sem někdy zabloudil
některý student cestou z šermírny?
A jestlipak si sem zajde některý z
členů vlády? Podívat se na město a lidi
z takového nadhledu může být
užitečné. Z té výšky není tak vidět naše
malost, závist a zlodějna.

Montáž pohledů z kopule Strakovky.

OBRAZ 16 ZÁVĚREČNÁ MONTÁŽ

Montáž leteckých záběrů navštívených věží:

Komentář:

Hegertova cihelna, Klarův ústav, Strakova akademie. Co dům to věž, co věž to cesta do dějin. Musí to být opravdu už silná osobnost, když dokáže ze své věže sestoupit dolů na zem a tady pomáhat lidem. Mecenáš, lidumil, dobroděj kde je jim konec? Nebo se snad ještě někdy objeví? Najde se někdo kdo dokáže i dnes postavit v Praze svou věž a pak pod ní pomáhat postiženým. Zdá se, že cesta k lidem začíná věží. Ta propojí nebe se zemí a svede na zem vesmírnou energii. Tak vzhůru do věží!

Do montáže pohledů na pražské věže se vylnou závěrečné titulky:

Viděli jste seriál
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

provázel Viktor Preiss

námět a scénář:

Bedřich Ludvík

dramaturg:

Milan Vacek

odborný poradce:

arch. Milada Vršecká

autor děkuje:

.....
.....

zvuk:

XY

ústřední píseň složil a zpívá:

Bedřich Ludvík

aranžmá písně:

Jan Jirásek

střih:

Věra Flaková

(ústřední píseň)

Nad městem jsou věže

Tyčí se nad námi

My žijem při zemi

Věže jsou s hvězdami

Ještě že věže jsou

Že nad námi stojí

Pozvednou k nebesům

Ty z nás kdo se bojí

A pak u nohou ti leží

Praha, město věží

Ať prší či sněží

kamera:
Pravoslav Flak
režie:
Bedřich Ludvík
Vyrobitel:
Centrum publicistiky,
dokumentaristiky a vzdělávání
© 2007

Stoupejme do věží

*Do věží ke zvonům
K jejich mocným tónům
Do věží vzhůru k lidem
Jímž je věž osudem*